Verslag regionale raadsbijeenkomst nieuw beleidsplan Wmo 2020-2023

26 september 2018

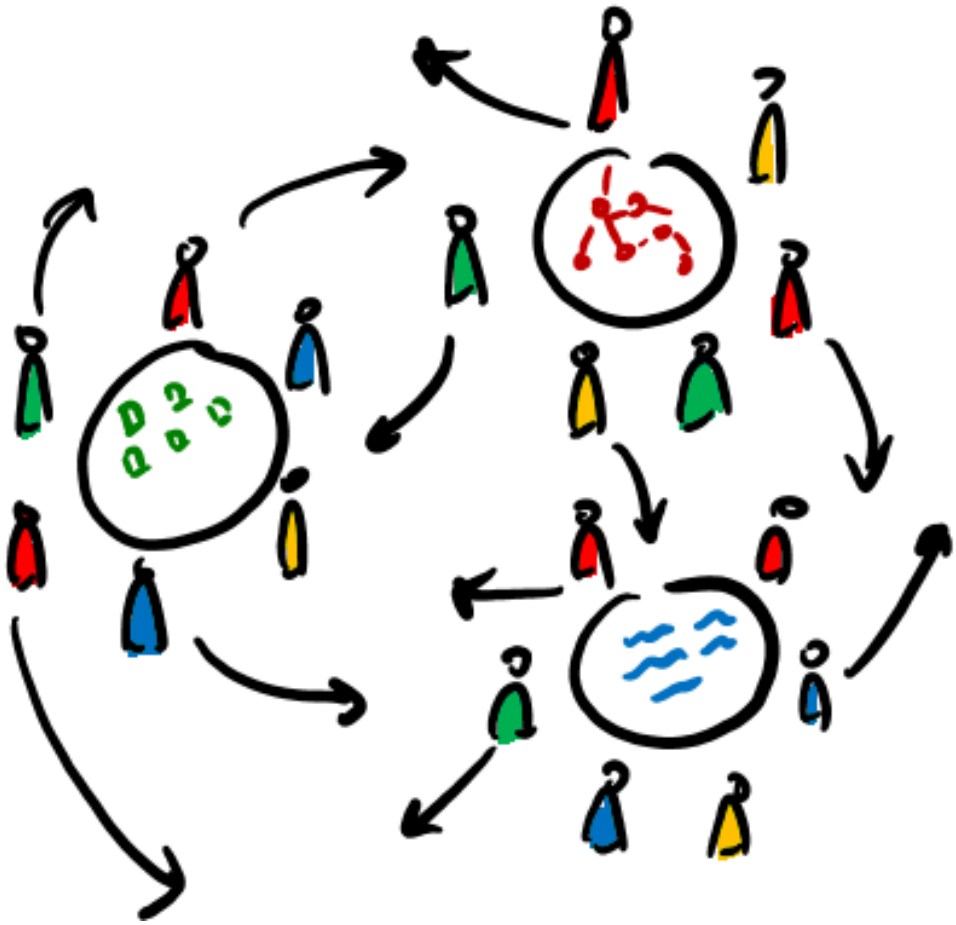

Regio Noordoost-Brabant Oost

Doel bijeenkomst

Gemeenten in de regio Noordoost-Brabant Oost ontwikkelen een nieuw beleidsplan WMO voor de periode 2020-2023. Zij organiseerden twee bijeenkomsten om samen met maatschappelijke organisaties, de Adviesraden Sociaal Domein en raadsleden inhoud te geven aan het nieuwe beleidsplan. De bijeenkomst voor maatschappelijke organisaties en ASD's vond op 3 september 2018 plaats en de bijeenkomst voor raadsleden vond op 26 september 2018 plaats.
Aan de bijeenkomst voor raadsleden hebben ongeveer 50 raadsleden uit de regio deelgenomen. Met deze bijeenkomst zijn raadsleden in een vroeg stadium raadsleden betrokken bij de beleidsontwikkeling op het gebied van de WMO.

Werkvorm bijeenkomst

Tijdens de bijeenkomst is gewerkt met de Open Space methodiek. Na een korte inleiding over de bedoeling van de avond en de inhoudelijke thema's konden raadsleden bij verschillende thema's op flapovers hun inhoudelijke inbreng leveren.

Inhoud verslag

In dit verslag wordt per inhoudelijk thema aangegeven welke input is opgehaald en hoe dit is verwerkt in het regionale beleidsplan. De opgehaalde input heeft voornamelijk betrekking op de uitvoering. Dit beleidsplan beschrijft het regionale beleid voor de komende jaren en de speerpunten. Daarom zijn de hoofdpunten per thema geanalyseerd en verwerkt in het beleidsplan. Uitwerking van het beleidsplan op regionaal en lokaal niveau volgt nog. Gemeenten kunnen dan gebruik maken van de concrete punten in dit verslag.

Vervolg

De opgehaalde punten zijn meegenomen bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan. Eind 2018 is de eerste conceptversie van het beleidsplan klaar. Raadsleden hebben aangegeven om de bespreking van het concept beleidsplan lokaal of subregionaal te willen doen. Op basis hiervan hebben gemeenten in de regio Noordoost-Brabant Oost afgesproken dat elke gemeente zelf in overleg met de griffie de vervolgbijeenkomst voor raadsleden vorm geeft.

1. Cliëntondersteuning

- Cliëntondersteuners moeten inwoners helpen/ondersteunen bij hun zorgvraag.
- Cliëntondersteuning is een moeilijk woord, dan haken klanten al af. Noem het anders. Geef bijvoorbeeld niet aan dat mensen gebruik kunnen maken van een cliëntondersteuner, maar vraag of ze hulp kunnen gebruiken bij de aanvraag.
- Vraag bij het eerste contact met de gemeente meteen al of ze hulp willen bij de aanvraag.
- Geef meer bekendheid aan de mogelijkheid van cliëntondersteuning. Laat inwoners die ervaring hebben met cliëntondersteuning vertellen wat dit voor hem/haar betekend heeft.
  Tip: laat onafhankelijke cliëntondersteuner een tour maken langs de verschillende gemeenten en een paar dagen meelopen bij de toegang. Cliëntondersteuning kan dan wellicht tips geven hoe consulenten onafhankelijke cliëntondersteuning (meer/anders) onder de aandacht kunnen brengen.
- Cliëntondersteuners zouden ook ervaringsdeskundigen moeten zijn (bijv. uit cliëntenraden).
- Wmo consulenten en cliëntondersteuners hoeven niet alle details van de Wmo te weten, maar moeten allround 'luisteraars' zijn om tot een goede indicatie te komen.
- Geef de organisaties die nu opdracht hebben om onafhankelijke cliëntenondersteuning te verzorgen de opdracht om meer bekendheid aan cliëntondersteuning te geven.
- Zorg voor actievere cliëntondersteuning.
- Cliëntondersteuning ook richten op het netwerk van de cliënt.

In het beleidsplan is cliëntondersteuning als speerpunt opgenomen. Er wordt gekozen voor een bredere benadering van cliëntondersteuning, ingezet op betere communicatie en de inzet van ervaringsdeskundigen.

2. Langer zelfstandig thuis blijven wonen

- Geïntegreerde woonvormen. Voor jong en oud, mogelijkheid om met elkaar te wonen, gemengd en niet gemengd (doelgroepen).
  De gemeenten zouden dergelijke woonvormen moeten stimuleren (medewerking aan initiatief verlenen; niet in geld, maar in samenwerking). Gemeenten kunnen afspraken maken met woningbouwcorporaties (bijv. in prestatieafspraken) om ook via die route andere woonvormen te stimuleren.
- In tijd en aandacht investeren om mensen langer thuis te kunnen laten wonen.
- Langer thuis wonen is geen doel op zich.
- Belangrijke vraag is: Wat wil de inwoner? En wat kan de inwoner nog?
- Deze vraag is alleen per individu te beantwoorden. Maatwerk nodig.
- Belangrijk om mantelzorgers goed in beeld te hebben en om (overbelaste) mantelzorgers goed te ondersteunen.
- Mantelzorgwoningen minder strak reguleren dan in het verleden; met vooruitziende blik toekennen van mantelzorgwoningen.
- Samenwerking met zorgverzekeraars/-kantoren en zorginstellingen.
- Is belangrijk om prettig wonen mogelijk te maken. Voorbeeld: verpleeghuis waar echtparen niet bij elkaar kunnen wonen. Kunnen we dit gezamenlijk oplossen?

- Signalering door onder meer welzijnswerk en dorpscoöperaties.
- Gemeenten zouden levensloopbestendige woningen moeten stimuleren (ook huurwoningen).

Langer zelfstandig thuiswonen mogelijk maken is een belangrijke doelstelling van de Wmo. Diverse speerpunten komen voort uit deze doelstelling. In het beleidsplan is onder andere opgenomen dat gemeenten oog hebben voor de sociale en ruimtelijk-fysieke randvoorwaarden die langer zelfstandig thuis wonen mogelijk maken.

3. Kwetsbare jongeren

- **Voor het realiseren van een duurzame oplossing is er 1 regisseur nodig met:**
  - Beslissingsbevoegdheid.
  - Die bij de jongere blijft ook als er overgang is van jeugdwet naar Wmo of Wlz.
  - Met aandacht voor de andere leden van het gezin.
- **Overgang 18- naar 18+**
  - Als je 18 wordt veranderd er (op dat moment) niets in je persoonlijke situatie (of je persoonlijke zorg- en ondersteuningsbehoefte) .
  - Als je 18 wordt veranderen de wettelijke kaders en bijbehorende budgetten wel. Daardoor kan het zijn dat zorg die je voor je 18e kreeg, na je 18e niet meer beschikbaar is.
- **Zorgvraag centraal i.p.v. de verschillen tussen de aanpak vanuit Jeugd en Wmo:**
  - Wens: Iemand houdt de (zelfde en passende) zorg zoals het nodig is. (Hiermee doe je recht aan de ontwikkeling van een jongere die niet stopt of klaar is op de 18e verjaardag.) Zorg dat het voor mensen zo eenvoudig mogelijk gemaakt wordt.
  - In plaats van de zorgvraag centraal te stellen, is er nu vanuit gemeenten vaak een zakelijke benadering waarbij ook de kosten en uitvoeringskosten onderdeel uitmaken van de keuze voor een oplossing.
  - Jeugd is gericht op ontwikkeling en Wmo is gericht op ondersteuning. Dit is niet altijd hetzelfde.
  - Er zijn tussen consulenten Jeugd en Wmo verschillen van inzicht en denkwijzen.
  - Van belang dat er bij Werk en Inkomen ook voldoende kennis is over zorg, zodat jongeren op een goede en éénduidige manier benaderd worden.
  - Overgang van Jeugdwet naar Wmo is een drama.
  - Voor dezelfde zorgvraag zijn er vanuit de Jeugdwet en Wmo verschillende budgetten beschikbaar. Vanuit de Wmo zijn er vaak lagere budgetten beschikbaar.
- **Levensloopbestendig maken:**
  - Zorg dat de overdracht 18-/18+ gericht is op wat op langere termijn nodig is.
  - Er moet gekeken worden naar wat er in verschillende levensfases nodig is.
- **Preventie is belangrijk**
- **Tips:**
  - Proeftuin ruwaard: Kijk naar deze pilot als voorbeeld van de vraag of persoon centraal stellen in plaats van de wettelijke en beleidskaders.
  - Join-Us; project voor eenzame jongeren (gestart in Gemert. Intussen op meerdere plekken gestart.)
  - Zoek verbinding met het regionale jeugdbeleid.

- Kijk op welke onderdelen ouders betrekken of verantwoordelijk maken (ook voor thuiswonende kinderen boven de 18) toegevoegde waarde heeft.
- Er is een (nieuwe) tussenvorm van beschermd wonen nodig voor jongeren die niet zonder begeleiding kunnen wonen, maar voor wie de zorgvorm beschermd wonen te zwaar is.
- Zorg voor voldoende woningen zodat jongeren kunnen doorstromen naar een woning.

- **Financieel:**
  - Is er één pot geld nodig? Hoe kunnen we budgetten ontschotten?
  - Welk budget verwacht je nodig te hebben als jeugdhulp vanaf 18+ voor een (kortere of langere periode) voortgezet moet worden?

In het beleidsplan is beschreven dat we de overgang van Jeugd naar Wmo gaan verbeteren, zodat er een doorlopende ondersteuning plaatsvindt voor jongeren.

4. Toegang tot zorg en ondersteuning

- Beter communiceren wat mensen kunnen verwachten van de WMO. Let op taalgebruik!
- Op andere manieren dan internet informatie geven: folders, advertentie lokale weekbladen.
- Van begin af aan zorgvrager duidelijk wijzen op mogelijkheid om zichzelf te laten ondersteunen in het hele toegangstraject.
- Lokaal onderwerp.
- Noodzakelijke deskundigheid goed vertegenwoordigd in sociaal team/dorpsteam.
- Integrale samenwerking Basisteam Jeugd en Gezin en Sociaal Team.
- Goede verbinding met huisarts (veel mensen melden zich bij huisarts met hulpvraag).
- Melding dicht bij huis is mogelijk.
- Vertrekpunt is de mens als geheel, daarna regelgeving.
- Bij melding goed doorvragen -> één contactpersoon (niet van kastje naar de muur).
- Pas aan de slag als het beeld compleet is.
- Expliciet nagaan of cliënt zich kan vinden in de inhoud van het keukentafelgesprek.
- Inwoner heeft zicht op de sociale kaart (0e , 1e en 2e lijn), zodat hij weet waaruit hij kan kiezen.
- Klanttevredenheid meten is een belangrijk instrument voor raadsleden om te kunnen toetsen of doelstellingen worden bereikt. Combineren met regelmatige gesprekken met focusgroepen om beter beeld te krijgen van verhaal achter de cijfers.
- Realiseren nazorg: na start hulp/ondersteuning regelmatig informeren hoe het verloopt. Eventueel bijsturen.

In het beleidsplan is één van de hoofthema's versterking van de toegang maatschappelijke ondersteuning. Bij het formuleren van de ontwikkelpunten is gebruik gemaakt van deze input.

5. Preventie in het Sociaal Domein

- Ben je als gemeente bereid om te investeren in preventie als het rendement (deels) ergens anders ligt?
- Zorgverzekeraars en relevante partijen moeten samen investeren.
- Knelpunt: Privacywet bemoeilijkt preventie, wie signaleert, hoe?

Wat zijn wettelijke mogelijkheden binnen de AVG en preventie? Is het afwachten op jurisprudentie of kunnen we hier nu al uitspraken over doen?

- Een van de raadsleden werkt op een ROC en noemde als voorbeeld dat ze voorheen contact opnam met maatschappelijk werk wanneer ze vermoedde dat een jongere veel blowde. Nu mag dit niet meer zonder toestemming van de jongere.
- Samenwerking met verenigingen, wijkteam, scholen, politie en ervaringsdeskundigen.
- Denk ook aan valpreventie.
- Begin vroeg met preventie bij kinderen/jongeren in samenwerking met scholen.
- Maak regionaal een visie over preventie. De voorkeur is om meer lokaal dan regionaal te werken op het gebied van preventie.

Preventie is één van de beleidsuitgangspunten van het nieuwe beleidsplan.

6. Maatwerk en Passend Zorgaanbod

- Onafhankelijk/allround.
- Meeste deskundigheid en beslissingsbevoegdheid bij de voordeur, de start, voor brede zorgvraag:
  - dit vraagt loslaten van financier
  - deskundigheid en lef professionals
  - risico is te snel zware zorg inzetten
- Aan de voorkant goed doorvragen op verschillende domeinen om te bepalen wat passend zorgaanbod is.
- Na indicatiestelling voortgang bewaken via volgsysteem.
- Grote verschillen in indicatiestelling tussen gemeente o.a. op het gebied van dagbesteding.

Deze punten hebben voornamelijk betrekking op de toegang en zijn meegenomen in het hoofdstuk dat over dit onderwerp gaat.

7. Integraal beleid

- Meer afstemming / samenwerking tussen de verschillende beleidsterreinen schept voor cliënten / burgers veel meer duidelijkheid.
- Ontschotting van geldstromen.
- Werkt dit echt? Werkt dit wel achter het loket? Of werkt gebiedsgericht werken beter, zoals Proeftuin Ruwaard?

Integraliteit in het sociaal domein is één van de thema's van het beleidsplan.

8. Mantelzorg en respijtzorg

- Moeten bewust zijn dat zwakkere mensen in de samenleving moeite hebben om mantelzorg te organiseren vanwege een te klein netwerk.
- Krimp van de bevolking zou kunnen leiden tot minder mantelzorgers, terwijl vraag toeneemt. Hoe hier mee om te gaan?

- Mensen moeten eerder plan van aanpak maken voor zorgaanvraag. Bijvoorbeeld als je met dementie gediagnostiseerd bent, dan gaat zorgaanvraag toenemen, dus moet je pro-actief handelen en niet afwachten. Ook om eigen regie te kunnen houden.
- Beperken van de papierwinkel.

In het beleidsplan is beschreven dat blijvend aandacht nodig is voor de ondersteuning van mantelzorgers, met extra aandacht voor de jonge mantelzorger.